

CONGRESUL GENERAL AL SINDICATELOR DIN ROMÂNIA DIN OCTOMBRIE 1921 ȘI ÎNSEMNĂTATEA SA

de FLOREA DRAGNE

Mișcarea muncitorească din țara noastră aniversează împlinirea a cinci decenii de la Congresul General al Sindicatelor din România. Însemnătatea deosebită a acestui congres în viața clasei muncitoare constă în faptul că pentru prima dată a avut loc în România întregită un congres general al mișcării sindicale care a pus bazele unificării organizațiilor muncitorești; congresul a adoptat statutul mișcării sindicale și a ales un singur organ central pentru organizațiile din întreaga țară — Comisia Generală a Sindicatelor din România; el a stabilit o linie tactică unică care, potrivit momentului politic de atunci, corespundea cel mai bine intereselor reale ale clasei noastre muncitoare. Astfel, Congresul a pus temelia înfăptuirii deplinei unități sindicale. Iată de ce Congresul de la Brașov, din octombrie 1921, a fost socotit încă de pe atunci ca primul Congres general al sindicatelor din România de importanță deosebită pentru întreaga mișcare muncitorească.

*

Pregătirea și desfășurarea lucrărilor Congresului general al sindicatelor, întrunit la Brașov în toamna anului 1921, au avut loc în condițiile grele create de loviturile primite de clasa muncitoare, prilejuite de înfrângerea grevei generale din octombrie 1920 și de arestarea Congresului de constituire a Partidului Comunist Român din mai 1921.

Problema sindicală figurase și ea pe ordinea de zi a Congresului partidului, fiind însoțită ca un punct special intitulat: *raporturile dintre sindicat și partid*. Marea majoritate a delegaților la Congresul partidului din mai 1921 fuseseră investiți cu împuterniciri de organizațiile care i-au trimis de a participa ca delegați și la Congresul sindicatelor, ce urma să-și desfășoare lucrările în zilele de 12—14 mai 1921. Ei primiseră mandat imperativ de a vota pentru recunoașterea de către sindicate a conducerii partidului comunist și

pentru afilierea la Internaționala sindicală de la Moscova. Aceste condiții erau stipulate și de articolele 2 și 4 din Proiectul de Statut General al Sindicatelor din România, pregătit pentru Congresul sindicatelor.

Dubla investitură a delegaților, ca și recunoașterea rolului conducător al partidului comunist de către sindicate, reflecta poziția revoluționară a mișcării sindicale din țara noastră și hotărârea de a continua cu fermitate pe această cale, de a se integra familiei sindicatelor afiliate la Internaționala Sindicală Roșie.

Arestarea samavolnică a delegaților care au votat pentru transformarea partidului socialist în partid comunist și afilierea sa la Internaționala a III-a, a împiedicat întrunirea Congresului General al Sindicatelor. Cu toate acestea, crearea Partidului Comunist Român a constituit un moment de răscruce în viața clasei muncitoare, a avut profunde repencusiuni și asupra sindicatelor, reorganizării lor pe baze revoluționare, marxiste.

Un pas însemnat pe calea reorganizării mișcării sindicale centralizate pe întreaga țară și a pregătirii lucrărilor Congresului general l-a constituit Conferința sindicală ținută la Ploiești în 26—27 iunie 1921, convocată de un comitet de inițiativă, alcătuit din reprezentanți ai citorva uniuni sindicale muncitorești. Conferința a fost impusă — după cum se sublinia în primul număr al gazetei „Viața sindicală”, de necesitatea găsirii modalităților de „activare a organizațiilor muncitorești în aceste vremuri excepțional de turburi”.

Ea a avut loc la aproximativ o săptămână după Conferința sindicală din 21 iunie 1921, organizată de liderii social-democrați, care, pierzind pozițiile din mișcarea socialistă, căutau să profite de lipsa militanților din fruntea mișcării comuniste și sindicale revoluționare, aflați în înnoisoare, pentru a atrage sub influența lor sindicatele. Continuând linia lor reformistă, liderii social-democrați au format un Consiliu General cu sediul la Oluj, sub tutela căruia se aflau numai o parte a organizațiilor profesionale din Transilvania și Bucovina.

Conferința sindicală din 26—27 iunie de la Ploiești a ales Comisia generală provizorie, care a primit sarcina organizării Congresului pe țară în vederea unificării mișcării sindicale și a hotărât editarea unui organ de presă sindical, al cărui prim număr a apărut la 17 iulie 1921, sub denumirea de „Viața sindicală”.

După Conferința sindicală și publicarea documentelor ei, în întreaga țară s-a intensificat procesul de reorganizare a mișcării sindicale, de activizare a sindicatelor care nu fuseseră dizolvate, de reorganizare a celor desființate și de creare a unor noi sindicate acolo unde nu fuseseră organizate. Acest

proces avea loc concomitent cu convocarea conferințelor și congreselor Uniunii sindicale, care, chiar dacă nu trimiseseră delegați la Conferința sindicală de la Ploiești, de data aceasta recunoșteau Comisia generală provizorie, aveau fără rezervă la hotărârile ei, se angajau să trimită delegați la Congresul General al Sindicatelor ce se pregătea.

Un element nou, deosebit de important, apărut în această etapă este începutul contopirii unor Uniuni profesionale, organizate pînă atunci pe provincii sau regiuni istorice. Primul pas în această direcție a fost făcut de muncitorii din industria lemnului și mobilei. Astfel, lucrătorii tâmplari, lemnari etc. din Ardeal, Banat și Bucovina, organizați pînă atunci în trei Uniuni, la Congresul pe ramură ținut în zilele de 23—24 iulie 1921 la Cluj, au hotărît unificarea Uniunilor din această ramură, contopind toate sindicatele ce le aparțineau într-o singură conducere centrală aleasă de Congresul sau Conferința Uniunii respective. Cuprinderea tuturor sindicatelor dintr-o profesie sau ramură industrială într-o singură Uniune pe întreaga țară, constituia calea fundamentală pentru ca unificarea și centralizarea mișcării sindicale să devină fapt împlinit. Congresul Sindicatelor avea sarcina de a alege o singură Comisie generală care să cuprindă toate Uniunile și toate sindicatele din țară.

În cele ce urmează, vom sublinia unele din concluziile mai importante ale activității de reorganizare a mișcării sindicale după alegerea Comisiei generale provizorii.

După Consfătuirea Comisiei generale provizorii din 28 august, care a fixat locul, data și ordinea de zi a Congresului, activitatea pregătitoare a intrat în faza sa finală. În „Viața sindicală” din 11 septembrie a fost publicată convocarea Congresului și ordinea de zi, iar în numerele următoare unele din rapoartele pregătite pentru Congres.

La Congres au fost chemate să-și trimită delegați toate organizațiile sindicale din țară, chiar și cele care se mai aflau sub influența social-democraților. Acestea au fost informate asupra cauzelor care au făcut să eșueze tratativele cu reprezentanții Consiliului sindicatelor social-democrate.

Un rol important în reorganizarea mișcării sindicale și pregătirea lucrărilor Congresului general al sindicatelor l-a avut presa muncitorească. Reprezentanți ai Consiliului general provizoriu și alți cunoscuți luptători pentru idealurile clasei muncitoare au publicat în „Viața sindicală” — organul de presă central al sindicatelor, în „Dreptatea” Brașov, în gazeta de limbă maghiară „Marosvölgyi Munkas” (Muncitorul de pe Valea Mureșului) din Tîrgu Mureș și în alte publicații de partid și sindicale, articole în care era dezvăluită poziția reformistă a social-democraților și arătau cum trebuie să fie reorganizate sindicatele muncitorești. La orientarea muncii sindicale și a liniei pe

care trebuie s-o adopte Congresul, un aport de seamă și-a adus „Tineretul socialist“, redactat și tipărit în acel timp de militanți de seamă ai partidului comunist ca Lucrețiu Pătrășcanu, Nicolae Popescu Doreanu ș.a. ▶

Astfel, de pildă, editorialul intitulat semnificativ „În sindioate“, publicat în „Tineretul socialist“ din 18 septembrie 1921, îndeamnă la organizare și luptă. În condițiile stării de asediu și a ilegalităților fără număr cu care guvernul lovea sistematic în clasa muncitoare, proletariatului i se cerea să lupte, folosind toate mijloacele legale posibile. „Strînși la un loc, organizați, existăm ca clasă. Risipiți însă, nu reprezentăm nimic, nu sîntem nimic, nu putem nimic“.

Toate acestea sînt o dovadă a orientării juste marxist-leniniste a partidului comunist care, criticînd reformismul social-democraților, cerea clasei muncitoare folosirea tuturor mijloacelor de luptă în interesul întăririi organizațiilor revoluționare, chiar dacă împrejurările impuneau anumite sacrificii. Sectariștii nu înțelegeau acest lucru; ei erau în stare să renunțe la sindicatele legale decît să accepte organizarea pe baza legii asociațiilor profesionale. Acestei atitudini greșite, lipsită de elasticitate, i se datora participarea restrînsă a comuniștilor la Conferința sindicatelor din 26—27 iunie 1921 și a unor mișcări din partea cîtorva sindicate care refuzau să participe la Conferință și cereau să nu se accepte organizarea pe baza legii Tranou-Iași, pe motiv că legea interzicea activitatea revoluționară. Această poziție dăunătoare reorganizării sindicale era criticată energic de partid, ea fiind în acel timp, principalul pericol pentru menținerea și întărirea legăturilor partidului cu masele.

Combătînd pe cei care persistau în sectarism, partidul comunist arăta: „Să lăsăm micului burghez satisfacția de a scrișni din dinți și a înjura pe ascuns singur, acasă, sălbăticia regimului. Noi sîntem proletari și trebuie să judecăm limpede; toate, dar absolut toate posibilitățile de luptă de clasă ce le avem trebuie să le întrebuițăm... Înscrieți-vă în sindicate. Creați sindicate acolo unde ele nu există sau au fost zdrobite. Faceți propagandă printre tovarăși, tineri ori vîrstnici, ca să se organizeze. Este în joc însuși viitorul clasei noastre. Muncitori, organizați-vă!“

Acesta era cuvîntul de ordine al partidului comunist.

Congresul general al sindicatelor s-a întrunit în dimineața zilei de 20 octombrie 1921, în sala Teatrului Național din Brașov. La lucrările Congresului participau 94 delegați români și din rîndurile naționalităților conlocuitoare maghiari, germani etc., membri ai partidului comunist, socialiști și fără de partid, din 81 organizații sindicale de pe întreg cuprinsul țării. Printre delegații la Congresul Sindicatelor erau: Sinulescu Militaru și Dumitru Pop — București; Tiron Albani și Csakanovsky — Cluj; Nicolae Popa și Gh. Stroia — Bra-

șov; Gh. Marinescu și Al Pătrușescu — Galați; Simon Géza și Anton Peșan — Tîrgu Mureș; Stoica Mihalcea — Brăila; Alexandru Szon — Arad; Gh. Marinescu și Mihai Bălineanu — Ploiești; Carol Szabo — Baia Mare; Nioiu Rădulescu — Cîmpina; Ferentz Nix — Timișoara; Ștefan Mihăilescu — Focșani etc. După cum se vede, unii din delegații Congresului general al sindicatelor participaseră și la Congresul de constituire al P.C.R. din mai 1921.

Pe ordinea de zi a Congresului figurau 8 puncte. Principala sarcină a Congresului era alegerea unui organ central al mișcării sindicale din întreaga țară, adoptarea statutului mișcării sindicale și a liniei tactice unice. Delegații la Congres manifestau încredere că dezbaterea punctelor înscrise pe ordinea de zi și hotărârile ce se vor adopta vor da orientarea corespunzătoare dezvoltării mișcării sindicale de la noi. Sentimentul că s-au adunat să pună bazele unei organizații sindicale care va cuprinde organizațiile profesionale din toate regiunile țării dădea primului Congres general al sindicatelor din România o mare importanță.

Carol Bartha din Brașov și Carol Szabo din Baia Mare, aleși președinți, au fost însărcinați cu conducerea lucrărilor. Pe adresa Congresului au sosit telegrame, moțiuni și scrisori prin care organizații sindicale, muncitori neorganizați încă sau înșorșiți în sindicate, militanți ai mișcării muncitorești aflați în temnițele burgheziei etc., își exprimau încrederea deplină în congres și năzuința fierbinte de a avea o mișcare sindicală unită și puternică.

Examinînd problemele fundamentale ale mișcării sindicale, o atenție deosebită a acordat Congresul raportului privind autonomia sindicală, legea asociațiilor profesionale și conflictelor de muncă. În raportul prezentat de G. N. Dulca, precum și în intervențiile delegaților a fost înfierată cu toată energia legea asociațiilor profesionale, care, departe de a se mărgini la reglementarea libertății de asociație, printr-o serie de dispozițiuni reacționare, introducea amestecul direct al autorităților în funcționarea lăuntrică, mărunță, administrativă și morală a organizațiilor sindicale. Date fiind condițiile de teroare de atunci, că nu există o altă posibilitate pentru muncitorime de a se organiza și duce lupta pentru interesele ei vitale, raportorul a cerut Congresului organizarea sindicatelor pe baza acestei legi și acceptarea formală a autonomiei sindicale impusă de ea. Aceasta nu înseamnă negarea de către sindicate a rolului îndrumător și a influenței pe care o avea partidul comunist în sindicate. „Că educația politică a membrilor sindicatelor o vor face membrii partidului socialist este de asemenea firesc. Un muncitor conștient nu poate face parte din alt partid” — arăta raportorul (subl. noastră, F. D.).

Pornind de la faptul că acțiunile partidului nu trebuiau să atragă după sine măsuri represive și asupra sindicatelor, iar acțiunile acestora să nu anga-

jeze partidul, raportorul susținea că „*autonomia se impune*”. Participanții la dezbateri au subliniat că deși conținutul legii era reacționar, antimuncitoresc, lucrătorii inteligenți găseau „o mie și unul de mijloace să înlăture în practică părțile rele din lege”. Ea nu admitea politica în sindicate, dar nu oprea pe membrii acestora să facă parte din oricare partid politic. „Prin urmare — se arăta în raport — membrii sindicatelor se vor înscrie în partidul socialist și acolo vor face ceea ce la sindicate este oprit. E totmai ceea ce urmărim noi prin autonomia sindicală”.

Răspunzînd celor care manifestau îngrijorarea că organizarea sindicatelor pe baza legii asociațiilor profesionale, îndepărta muncitorimea de idealul ei socialist, în raport se arăta: „... legalizarea statutelor sindicatelor s-a făcut așa cum au fost și în trecut adică *cu lupta de clasă, internaționalismul și desființarea exploatării muncii sub orice formă*” (subl. noastră, F. D.).

Punctul de vedere privind organizarea sindicatelor pe baza legii Trancu-Iași și a autonomiei sindicale fusese exprimat înainte de Congres și într-un articol redacțional din „Tineretul socialist”, scris special pentru Congresul sindicatelor de la Brașov, precum și de diferiți militanți ai mișcării comuniste și muncitorești.

Pusă la vot, rezoluția asupra autonomiei sindicale care în condițiile date servea realizării unității clasei muncitoare, a fost adoptată de Congres cu mare majoritate de voturi.

În zilele următoare au fost prezentate rapoartele privind „reorganizarea și tactica”, „presa”, „starea economică și impozitele pe salariu”. Dezbaterile asupra acestor rapoarte s-au caracterizat prin grija delegaților pentru desăvîrșirea unității sindicale și a întăririi Conducerei centrale în care să intre reprezentanți din toate regiunile țării. Delegații s-au declarat pentru o centralizare completă și o disciplină strictă a organizațiilor sindicale.

În ce privește raportul asupra presei, s-a pus în evidență necesitatea imperioasă a centralizării presei sindicale, arătîndu-se că muncitorimea din întreaga țară trebuie să aibă un singur organ sindical, cu o directivă și cu o administrație centrală. Aceasta a fost ohamarea Congresului și orioit de dureroase erau resentimentele localnice ele au trebuit să fie înăbușite, contopite, căci — așa cum se sublinia în raport — „unitatea mișcării nu se poate fără unitatea presei”. S-a făcut propunerea împuterniciei de către Congres a Comisiei generale ca în timpul cel mai scurt, „Viața sindicală” să apară în limba română și maghiară, iar dacă este posibil și în limba germană. În final, Congresul a adoptat în unanimitate o moțiune privind libertatea presei.

În a 3-a zi a lucrărilor Congresului a fost prezentat raportul asupra proiectului de statut al mișcării sindicale, în care s-a subliniat că „Mișcarea

Sindicală din România are ca principii fundamentale: lupta de clasă; solidaritatea internațională a muncitorilor; desființarea exploatarei muncii sub orice formă. Scopul mișcării sindicale este: ridicarea nivelului cultural al clasei muncitoare, pentru înțelegerea însemnătății luptei, pentru socializarea tuturor mijloacelor de producție: fabrici, uzine, pământ, căi de comunicație pe apă și uscat etc". În raport s-a precizat că „pînă la socializarea tuturor mijloacelor de producție, mișcarea sindicală va duce lupta pentru îmbunătățirea stării morale și materiale a clasei muncitoare, precum și ridicarea salariilor și scăderea orelor de muncă”.

Raportul a insistat pe ideea care străbătea întregul statut, că sindicatele sînt organizații de clasă: contra capitalismului, contra proprietății private și a mijloacelor de producție, că principiul lor călăuzitor este lupta de clasă și internaționalismul, elemente definitorii pentru caracterul revoluționar al mișcării noastre sindicale.

Pornind de la aceste trăsături, raportorul a cerut delegaților să voteze proiectul de statut în forma prezentată, fără alte modificări. Pus la vot el a fost adoptat în unanimitate.

Congresul a adoptat de asemenea o rezoluție privind eliberarea arestaților și amnistierea celor condamnați pentru participarea la greva generală din octombrie 1920; o altă rezoluție privind eliberarea tuturor condamnaților politici și una în memoria doctorului Aroneanu, mort în închisoarea din Bacău, în timpul grevei generale.

În ziua de 23 octombrie, Congresul a trecut la alegerea organului central al sindicatelor din România. În Comisia generală au fost aleși 11 membri și 5 supleanți. În secretariatul Comisiei generale au intrat Damian Bălănescu și Carol Bartha.

Astfel, Congresul general al sindicatelor din România a realizat în fapt dezideratul muncitorimii pentru care lupta de aproape trei ani: unificarea mișcării sindicale din întreaga țară.

Relevînd acest succes, unul din militanții de frunte ai mișcării comuniste din țara noastră aprecia, în noiembrie 1921, că „realizarea unificării avea cu atît mai multă importanță cu cît ea a fost înfăptuită într-o vreme critică pentru mișcarea muncitorească din România, în timpuri de grea existență pentru sindicate”.

Comisia generală provizorie a sindicatelor, cu sprijinul comuniștilor, reușise într-un timp extrem de scurt să înfăptuiască reorganizarea efectivă a mase mari de muncitori în toate regiunile țării. Odată cu aceasta s-au dez-

voltat și acțiunile clasei muncitoare, protestul ei energic împotriva terorii antimuncitorești, pentru obținerea revendicărilor ei economice și politice.

Prin problemele dezbătute și hotărârile adoptate, prin realizarea unificării și centralizării mișcării sindicale, Congresul general de la Brașov s-a înscris încă de pe atunci ca unul din cele mai importante evenimente. Referitor la aceasta, gazeta „Viața sindicală” — organul mișcării sindicale din România — aprecia că acest forum al muncitorimii va constitui „o nouă și fericită etapă” în dezvoltarea mișcării sindicale din România.

DER ALLGEMEINE KONGRESS DER GEWERKSCHAFTEN AUS RUMÄNIEN VOM OKTOBER 1921 IN BRAȘOV (KRONSTADT) UND SEINE BEDEUTUNG

(ZUSAMMENFASSUNG)

Die Abhandlung untersucht zum ersten Mal in der Geschichtsschreibung der Arbeiterbewegung in Rumänien den Kampf — nach der Verhaftung der Teilnehmer am Gründungskongress der Rumänischen Kommunistischen Partei (Mai 1921) — für die Vorbereitung des allgemeinen Gewerkschaftskongresses im Oktober 1921 sowie auch dessen Bedeutung.

Der Verfasser schildert die Bemühungen der in Freiheit gebliebenen Parteikader für die Reorganisierung der Gewerkschaftsbewegung. Als Hauptmoment dabei wird die Gewerkschaftskonferenz in Ploiești (26.—27. Juni 1921) dargestellt.

Das Hauptaugenmerk wird den Vorbereitungen für den Gewerkschaftskongress vom Oktober 1921 in Brașov (Kronstadt), wie auch den vom Kongress angenommenen Dokumenten gewidmet. Die historische Bedeutung des Kongresses liegt darin, dass dabei die Grundlage zur vollständigen Vereinigung der Arbeiterorganisationen geschaffen wurde und eine einheitliche Taktik gemäss den damaligen politischen Gegebenheiten festgesetzt wurde. Dadurch leitete der Allgemeine Gewerkschaftskongress von Kronstadt einen neuen Abschnitt in der Entwicklung der Gewerkschaftsbewegung in Rumänien ein.